

13.4.2023

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Uusi lausuntopyyntö 6.3.2023, VN/963/2018

Luonnonsuojelualueiden perustaminen Länsi-Lappiin, valtioneuvoston asetusaluonnos

Ympäristöministeriö on toimittanut uuden lausuntopyynnön Länsi-Lappiin ja eräiltä osin myös Itä-Lappiin perustettavia luonnonsuojelualueita koskevasta asetusaluonnoksesta. Asetus tullaan antamaan 1.6.2023 voimaan tulevan luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla, minkä vuoksi asetusaluonnos on päivitetty vastaamaan lain säännöksiä.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) toistaa 10.5.2019 antamassaan lausunnossa todetun, minkä lisäksi toteaa asetusaluonnoksesta ja valmistelumuistiosta seuraavaa.

ELY-keskus pitää asetusaluonnosta tarkoituksenmukaisena, sillä luonnonsuojelualueiden perustaminen turvaa alueiden luontoarvot. Osa perustettavana olevista luonnonsuojelualueista kuuluu myös Natura 2000-verkostoon, jolloin asetuksen rauhoitusmääräykset turvaavat myös Natura 2000-verkoston suojelutavoitteet. ELY-keskus toteaa vielä, että Suomi aikoinaan ehdottaessaan alueita Natura 2000-verkostoon ilmoitti kyseisten alueiden suojelun toteutustavaksi luonnonsuojelulain mukaisen luonnonsuojelualueen perustamisen. ELY-keskus pitää tärkeänä, että valmisteilla olevalla asetuksella viimeistellään Natura-suojelun toteutus.

ELY-keskus kiinnittää huomiota valmistelumuistion pariin kohtaan, jotka on avattu puutteellisesti.

Muistion luvussa 4 kuvataan perustettavien alueiden rauhoitusmääräykset ja niitä koskevat poikkeukset. Luvussa viitataan luonnonsuojelulain 52 §:ään, jonka mukaan perustettavilla valtion luonnonsuojelualueilla sovelletaan luonnonsuojelulain 49-51 §:ia. Kyseiset pykälät on kirjoitettu ja osittain perusteltu muistiossa, mutta rauhoitusmääräyksiä koskeva perussäännös 52 § on esitetty puutteellisesti. Mm. lain 52 §:n 5 momentissa säädetään malminetsinnästä valtion muulla luonnonsuojelualueella. Tästä on lausuttu luvussa 6 (Hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset), ja siinä varsin pintapuolisesti. ELY-keskus pitää tärkeänä, että malminetsintää koskeva menettely ja edellytykset tarkastellaan rauhoitusmääräysten yhteydessä. Luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaan malminetsintää koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei toiminta vaaranna alueen perustamistarkoitusta, eikä aiheuta suojelun perusteena oleville lajeille tai luontotyypeille, vesitaloudelle, maisemalle taikka saamelaiden

13.4.2023

oikeuksille alkuperäiskansana vähäistä suurempaa haittaa, ellei haittaa saada lupaehdoin poistettua. Luonnonsuojelulain uudistuksen yhteydessä malminetsintä kiellettiin kansallis- ja luonnonpuistoissa, mutta valtion muilla luonnonsuojelualueilla se on mahdollista. Malminetsinnän edellytyksiä tiukennettiin, ja niistä säädetään yksityiskohtaisemmin 52.5 §:ssä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että asetusvalmistelussa tuodaan esille luonnonsuojelulain 52.5 §:ssä säädetyt edellytykset. Tämä selventää säännösten tulkintaa ja parantaa asetuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista.

Valtion luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta ja rauhoitussäännösten lieventämisestä säädetään luonnonsuojelulain 62 §:ssä. Säännöksen mukaan asetuksella perustettu valtion luonnonsuojelualue voidaan kokonaan tai osittain lakkauttaa tai alueen rauhoitussäännöksiä voidaan lieventää vain, jos alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Muistiossa suojelun lakkauttamista on sivuttu luvussa 6 varsin lyhytsanaisesti ja puutteellisesti, sillä muistio jättää epäselväksi, miten ja millä edellytyksillä suojelusta voidaan poiketa tai rauhoitusmääräyksiä voidaan lieventää. Osalle perustettavista suojelualueista kohdistuu tällä hetkellä malminetsintää ja kaivostoiminnan käynnistämistä koskevaa suunnittelua, ja tämän vuoksi suojelun lakkauttamista koskeva tarkastelu tulisi avata ja saattaa vastaamaan kesäkuussa voimaan tulevaa luonnonsuojelulakia.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristölakimies Pirkko Posio ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikkö Jari Pasanen.

Tämä asiakirja KEHA/7337/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/7337/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pasanen Jari 13.04.2023 10:53

Esittelijä Posio Pirkko 13.04.2023 10:50